

SZAKOSZTÁLYI ÜGYEK.

A növénytani szakosztály 1910 április 13-án tartott 155-ik ülésének jegyzőkönyve.

Elnök: M á g o c s y - D i e t z S., jegyző: M o e s z G.

1 P á t e r B.: „*Két érdekes rendellenesség*“ című dolgozatát S c h i l b e r s z k y K. terjeszti elő. Az egyik rendellenességet a szerző a *macskagyökér* (*Valeriana officinalis*) tövén észlelte. A szár törpe, csavarodott, fel-fuvódott, belül üres. A csavarodás okát a táplálkozás hiányosságában látja. A másik rendellenességet *petrezselyemgyökereken* figyelte meg: két petrezselyemgyökérpár csavarmentesen összefonódott. E rendellenesség okául a gyökér két irányú növekedését jelöli meg. A hossznövekedés és a vastagodás irányainak eredője a csavarmentes növekedés. (Megjelenik.)

S c h i l b e r s z k y K. mindkét rendellenességet figyelemreméltónak tartja. Tüzetesen fejtegeti azokat a lehetséges okokat, melyek ezeket a rendellenességeket előidézhették. (Megjelenik.)

K e r é k g y á r t ó Á. szerint az elszalagosodást és a csavarodást a táplálkozásban való bővelkedés okozhatja. Például említi a *Taraxacum officinale*t, melyet Erzsébetvárosban, a Küküllő árterületén csaknem kizárólag elszalagosodott állapotban figyelt meg.

H. G a b n a y F. felemlíti, hogy a gyökerek csavarodása erdei fáinknál gyakori jelenség, melyet mesterségesen is könnyű előállítani.

S z a b ó Z. oly *Hyacinthus orientalis*-t mutat be, melynek virágzati tengelye elszalagosodott.

2. H o l l ó s L.: „*Magyarországból ismeretlen gombák Kecskemét vidékéről*“ című dolgozatát T u z s o n J. mutatja be. A szerző felemlíti, hogy gyűjteményében Kecskemét vidékéről 1926 faj meghatározott gombája van. Ebből mintegy 300 fajt és változatot, mint újat az Annales Nat. Mus. Hung.-ban irt le. A gyűjtött gombáknak csaknem fele, 959 faj, fungi imperfecti. Jelen dolgozatában 402 fajt sorol fel, melyeket hazánkából még nem közöltek. (Megjelenik.)

3. N y á r á d y E. Gy.: „*A Bory-mocsarak flórája*“ című dolgozatát K ü m m e r l e J. B. terjeszti elő. A szerző a Bory-mocsarak egész területét, tehát galicziai részét is átkutatta. Jelen dolgozatát azonban csak előtanulmányának tekinti. Miután megemlékezik azokról, a kik a Bory-mocsarak flórájával foglalkoztak, részletesen ismerteti kutatásainak főbb eredményeit. Legérdekesebb adata a *Drosera anglica* és a *Radiola linoides* felfedezése. A szerző a Bory-mocsarak egyes részeiről és növényeiről szép fényképeket készített. (Megjelenik.)

4. K e r é k g y á r t ó Á. az *Eranthis hiemalis* új budapesti előfordulásáról szól. Megtalálta a Jánoshegyen is. (Megjelenik.)

Ez előadás kapcsán J á v o r k a S. jelenti, hogy f. évi ápr. havában Komárom mellett a herkályi erdőben hatalmasan kifejlődött, termést viselő *Eranthis*-ra akadt. Egy példányát be is mutatta.

5. A jegyző bejelenti, hogy a szerkesztő-bizottság elkészítette a szakosztály új szabályzatát. Ennek tárgyalását a szakosztály ápr. 27-ére tűzi ki. Bejelenti továbbá, hogy a Társulathoz kilencz külföldi folyóirat kiadójától, a kik a Botanikai Közleményeket kívánják, csereajánlat érkezett

A szakosztály a bejelentést örömmel tudomásul veszi. Tuzson J. és Mágocsy-Dietz S. indítványára a szakosztály elhatározza, hogy azoknak a folyóiratoknak a czimeit, melyek a Társulat könyvtárában vannak és a melyek egészben vagy részben botanikai czikkeket tartalmaznak, a „Bot. Közl.” következő évfolyamának első számában közzé teszi. A határozat végrehajtásával a jegyzőt bizza meg.

A növénytani szakosztály 1910 április 27-én tartott 156-ik ülésének jegyzőkönyve.

Klein Gy. elnök jelenti, hogy ennek a szakosztályi ülésnek egyetlen tárgya a szakosztály új szabályzatának a megalkotása. A most érvényben levő szabályzat már sok tekintetben elavult. Az új szabályzat tervezetét Tuzson J. szerkesztő és Moesz G. jegyző dolgozták ki s a szerkesztőbizottság azt igen behatóan megvitatta. Kéri a szakosztályt, hogy az új szabályzat kinyomatott tervezetét, melyet minden fővárosi tag megkapott, pontonként tárgyalja.

A jegyző felolvassa a most érvényben levő szabályzat egyes pontjait, valamint az új szabályzatnak megfelelő pontjait. A tagok élénk hozzászólása mellett a szakosztály a tervezetet letárgyalta. Az előfizetőről szóló pontnak végleges megszövegezését a szerkesztőbizottságra bízta.

A jegyző jelenti, hogy Tuzson J. és Paszlavszky J. alapítványukat 100 korónára kiegészítették.

A szakosztály ezt a jelentést örömmel tudomásul veszi.

A növénytani szakosztály 1910 május 11-én tartott 157-ik ülésének jegyzőkönyve.

Elnök: Klein Gy., jegyző: Moesz G.

1. Hollós L.: „Adatok Tolna vármegye flórájához” című dolgozatát Tuzson J. terjeszti elő. A szerző a megyében 734 fajt gyűjtött, melyből 281 fajt még eddig senki sem közölt a megyéből. Hollós számítása szerint Tolna vármegyéből 1054 phanerogam-növény ismeretes. Tuzson bemutatja a Hollós-gyűjtötte *Carlina acanthifolia* Allioni-t, melyről azonban Hollós nem tudja bizonyosan, vajjon Tolnamegyében gyűjtötte-e? (Megjelenik.)

2. Thaisz L.: „Adatok Abauj-Torna vármegye flórájához. III. közlemény” című dolgozatát Mágocsy-Dietz S. mutatja be. A szerző 200 új adatot sorol elő. Beszámol egyúttal növénygeografiai megfigyeléseiről is. Számos növénynek e vármegyét érintő elterjedési határát állapította meg és kiderítette, hogy a szádelői és áji völgyekben régió-alávetődés van. Ez az oka annak, hogy e völgyek flórája a havasi flórára emlékeztet.

3. Mágocsy-Dietz S.: „Adatok a gyökerek ismeretéhez” czímen tartott előadásában a megzöldülő gyökereken tett vizsgálatairól tesz előzetes jelentést. Bemutatja a *Menyanthes trifoliata*, az *Acorus Calamus*, a *Pandanus Veitschii* és az *Elodea densa* zöld gyökereit. Rámutat arra a tapasztalatára, hogy a gyökerező vizi növényeknek a vízbe merülő, de a

talajból kiálló gyökerei zöldülnek meg és hogy ez a megzöldülés a tenyészés tanúsága szerint akkor következik be, a mikor a növénynek még nincs kellő számú levele, vagy pedig a téli idő homályos égboltozata nem elégséges a kevés levéllel együtt a növény szerves anyagban való szükségletének kielégítésére. Ilyenformán a gyökerek megzöldülése bizonyos mértékig korrelációs folyamat.

Ezekkel kapcsolatosan bemutatja a *Pandanus*-nak és a *Saccharum*-nak a lélegzés biztosítására fejlődött gyökereit, a melyek jóformán pneumathodok módjára szerepelnek. A jól ismert pneumathophorákon kívül számos olyan gyökérág ismeretes, a mely a gyökerek szellőztetését, illetőleg lélegzését biztosítja. Ilyen a süvegnélküli *Aesculus*-gyökér, melyet Klein Gy. derített ki; ilyenek Velenovszky szerint az *Artemisia campestris* és más *Artemisia*-fajok szárának alsó részén fejlődött gyökerek, valamint a *Tilia*-gyökereén fejlődött lenticellás gyökérágak. A *Pandanus* és a *Saccharum* szellőztető gyökerei olyan erősebb gyökereken fejlődnek, a melyek a vízben szabadon helyezkednek el. Nagy számban fejlődő járulékos gyökerek ezek, melyek negatív geotropok. Kevés levegőt tartalmazó, tehát állott vízben felületi szöveteik aerenchymás szövetek, a melyek helyét parás szövet foglalja el, ha a vízbe bőven juttatunk levegőt. Érdekes jelenség, hogy a *Pandanus* megzöldült gyökereén levő szellőztető gyökerek a napon bőven fedvék buborékokkal, jelölül annak, hogy az asszimilálás gázcserejét is szolgálják.

4. Mágocsy-Dietz S. bemutat három ritkább könyvet, melyek *Kitaibel*-lel vonatkozásban vannak.

a) *Kitaibel* munkája: „*Hydrographia Hungariae*“, megjelent Pesten 1829, kiadta Joannes Schuster. Ebben a könyvben van *Kitaibel* legteljesebb életrajza és munkáinak felsorolása. Az életrajzot J. Schuster írta.

b) „*Acta litteraria Musei Nationali Hungarici*“. Tomus I. Budae 1818. Szerkesztette: Jac. Ferdin. Miller de Brassó, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, a ki e könyvében *Kitaibel*re vonatkozó életrajzi adatokat közöl.

e) „*Plan zu einer ungarischen Gesellschaft für Naturkunde, Ökonomie und Medizin*“. Pesth, 1802.“ Ezt a művecskét, bár szerzőjét nem jelöli meg, *Kitaibel* írta. A tervezendő magyar Természettud. Társaságnak szabályait tartalmazza. Ebből kitűnik, hogy a Természett. Társulatnak eszméje nem a negyvenes években született, hanem élt már 1802-ben is.

5. Mágocsy-Dietz S. bemutat *Penicillium*-ot, melynek meddő micéliuma hatalmas rétegekben fejlődött befőtt paradicsomon. Beküldte Fényi gyógyyszerész, Kispesten.

6. Schweitzer J.: „*Adatok a Dipsacus génusz anatómiai és fejlődés-tani ismeretéhez*“ czímen tartott előadásában saját vizsgálatai alapján vázolja a *Dipsacus*ok anatómiai szerkezetét. (Megjelenik.)

7. A jegyző bejelenti, hogy Schilberszky K. alapítványát 100 koronára egészítette ki. Előterjeszti továbbá a szerkesztő-bizottságnak azt az indítványát, mely szerint az előfűzetőkről szóló kikezdés az új szabályzatban mint külön pont vétessek fel. A szakosztály ehhez hozzájárul.

Végül jelenti, hogy újonnan nyolcz külföldi folyóirat kíván a Bot. Közleményekkel cserébe lépni. A szakosztály ezt örömmel veszi tudomásul.

A szakosztály július, augusztus és szeptember kivételével minden hónap második szerdáján ülést tart.

Az üléseken bemutatandó dolgozatok czime, legalább 8 *nappal* az ülést megelőzőleg, a jegyzőnek bejelentendő.

A „Botanikai Közlemények“ akadálytalan megjelenése céljából sziveskedjenek a szerzők kézírataikat teljesen kidolgozni és nyelvi szempontokból is gondosan átnézni. A korrekturákat a szerzők végzik és így közleményeikért felelősek. Kéziratok a fél ivék egyik oldalára irandók. Személynevek (az auctor-nevek is) kettős vonallal, a növénynevek és a kiemelendő tételek egyszerű vonallal huzandók alá.

A „Botanikai Közlemények“ részére sziveskedjenek a szerzők dolgozataikhoz valamely általánosan elfogadott, más nyelvű szöveget vagy kivonatot, vagy lefordítás céljából magyar nyelvű kivonatot mellékelni.

A Botanikai Közleményekben megjelenő eredeti közleményért ivenkint 50 kor., ismertetésért 30 kor., az idegen nyelvű szövegért 30—40 korona írói tiszteletdíj jár. Egy ivnél nagyobb czikk után az egy iven túl terjedő részért, valamint a 150 pld.-ban, díjmentesen kiszolgáltatni szokott disszertációkért a szerzők tiszteletdíjban nem részesülnek.

A szerzők 25 darab különnyomatot díjtalanul kapnak. Kívánatra azonban többet is, a következő ár mellett:

25 darab ivenkint, címlappal . . .	4 korona — fillér.
50 " " " " . . .	6 " — "
100 " " " " . . .	9 " — "

Ugyanígyen feltételek mellett a szerzők a más nyelvű kivonatból is kaphatnak különnyomatokat, azonban csakis a magyar szöveggel kapcsolatban.

A szakosztály tisztikara. Elnök: Klein Gyula műegyetemi tanár; alelnök: Mágocsy-Dietz Sándor tudomány-egyetemi tanár; szerkesztő: Tuzson János egyetemi magántanár; jegyző: Moesz Gusztáv főreáliskolai tanár. A szerkesztő-bizottság tagjai, a tisztviselőkön kívül: Filarszky Nándor nemzeti múzeumi növénytani osztályigazgató, Schilberszky Károly m. kir. kertészeti tanintézeti tanár, Szurák János, mint társszerkesztő.

Az alapítói, tagsági, illetőleg előfizetési díj a K. M. Természettudományi Társulat pénztárának (Budapest, VIII. ker., Eszterházy-utca 16. szám), a szakosztályi ülésekre szóló bejelentések a szakosztály jegyzőjéhez (Moesz Gusztáv, Budapest, V. ker., Akadémia-utca 2), kéziratok a szerkesztőhöz (Tuzson János, Budapest, I. ker., Gellért-tér 4. szám) küldendők.

Le bulletin „**Botanikai Közlemények**“ est la revue de la section botanique de la Société r. hongroise des Sciences naturelles. A présent il paraît dans sa 9ème année (6 fascicules par an) et contient environ 25 feuilles.

Les travaux publiés sont traduits complètement ou sont réduits en un bref résumé dans une, des langues les plus importantes ou en latin et ils apparaissent dans le même fascicule.

Le prix d'abonnement par an est 8 couronnes (8.50 francs) ou on échange le bulletin avec d'autres revues botaniques. S'adresser à la rédaction du bulletin ^B_B.

„Botanikai Közlemények“

Budapest, VIII., Eszterházy-utcaⁿ 16.